

Duwen Jetten en Bontenbal Nederland de Eurobond-expres in?

Posted on 15 november 2025 by Derk Jan Eppink

Eurobonds zijn gemeenschappelijke leningen die de Europese Commissie zelfstandig aangaat namens de EU, waarbij lidstaten met een hoge schuld (bijvoorbeeld Frankrijk) profiteren van een lagere rente, terwijl lidstaten met een lage schuld (bijvoorbeeld Nederland) een hogere rente betalen.

Aan de vooravond van de kabinetsformatie gaf de nieuwe president van De Nederlandsche Bank, Olaf Sleijpen, een schot voor de boeg met een winstwaarschuwing tegen eurobonds. Erg nuttig want zijn voorganger, Klaas Knot, kreeg steeds zwakkere knieën. Bij diens aanstelling in 2011 was hij, tijdens de bankencrisis, nog recht in de leer. Dat veranderde en hij neigde naar eurobonds. Volgens waarnemers omdat hij in 2019 de ambitie koesterde voorzitter te worden van de Europese Centrale Bank (ECB). Dan móet je wel voor eurobonds zijn anders zet de Franse president een dikke streep door de kandidatuur. President Macron schoof voor de zekerheid een Française naar voren: Christine Lagarde.

Nederland was doorgaans *hardliner* tegen eurobonds, behalve D66. Geleidelijk

knikten de knieën, zoals bij het CDA dat de deur wil openen naar een Europese Unie die zélf schulden maakt, terwijl de lidstaten borg staan. Het aantal lidstaten dat voldoet aan de financiële criteria van de monetaire unie slinkt gestaag. Enkele lidstaten, waaronder Nederland, blijven over. Voor D66, nu aan zet bij de kabinetsformatie, is gemeenschappelijke Europese schulduitgifte een geloofsbelijdenis.

Twee scheuren

De VVD heeft over eurobonds een Janusgezicht. Voor de buitenwereld tegen, maar onder leiding van premier Rutte ging de VVD ver in de richting van eurobonds. Vooral met het Coronaherstelfonds (een bedrag van 750 miljard euro) dat de Europese Commissie het recht toekende om zelfstandig geld te lenen op de kapitaalmarkt. Alle EU-lidstaten staan garant: Nederland voor een bedrag van 48 miljard euro. Met juristerij kon Rutte zich redden. Bij 'eurobonds' heeft de Commissie het recht zelfstandig en statutair de kapitaalmarkt op te gaan. Bij de Coronacrisis gaven EU-lidstaten haar de toestemming, na een ratificatieprocedure, om zelf geld te lenen op de kapitaalmarkten, met het kredietniveau AAA.

Sinds die besluitvorming in 2020 ontstonden twee scheuren.

- Op kortere termijn: de rente was voordien jarenlang laag, wat iedereen optimistisch stemde. Dat veranderde met de Coronacrisis toen een golf van kredietverstrekking volgde. De rente begon te stijgen, en daarmee de kosten van leningen. Het Coronafonds werd veel duurder, overschreed de kaap van 800 miljard euro.
- Op langere termijn: er zit een gat in de begroting. Het Coronafonds bestaat in meerderheid (52 procent) uit giften. Die 'giften' aan lidstaten moeten wél aan de geldschieters worden terugbetaald. Door wie? De ontvangers van de giften zullen zeggen: 'niet wij, want het waren giften' en die zijn gratis. In die laatste categorie zit Italië prominent. De Italiaanse EU-Commissaris, de aimabele Raffaele Fitto, houdt toezicht op de uitvoering van het Coronafonds. Hij is de rechterhand van de Italiaanse premier Meloni.
- Er is dus een beoogd fonds van 750 miljard dat door rentekosten opliep naar ruim 800 miljard en waarin de 'giften' een groot gat nalaten.

De VVD is ver gegaan, tot de laatste sprong. Rutte is in het beste geval 'schadebeperkend' opgetreden, zij het op de korte termijn.

Het tweede effect: de geest is uit de fles. Het getal van 800 miljard werd de nieuwe kaap. Zo lanceerde de voormalige voorzitter van de ECB, Mario Draghi, een 'plan' om de Europese economie weer in gang te trekken. In een bijna ondoorgrondelijk document kwam het 'Plan Draghi', officieel 'De toekomst van de Europese concurrentiekracht', ook uit op een bedrag van 800 miljard euro. Wie onder de 800 miljard blijft, is een zeurpiet met 'gebrek aan ambitie'. Draghi zou er beter aan doen een rapport te lanceren met deregulering en minder Europese wet- en regelgeving; wat ideeën uit de Oostenrijkse School en wat praktijkervaring van de Argentijnse president Milei.

Slimme truc

De voorzitter van de Europese Commissie, Ursula von der Leyen, kon niet achterblijven en lanceerde een 'Defensieplan' dat oorspronkelijk 'REARM' heette. Dat klonk té militaristisch en veranderde in 'Readiness 2030'. Dat gaat met een optelsom van appels en peren ook richting de kaap van 800 miljard. Wél een adder onder het gras. De Commissie zou zelf op de kapitaalmarkt voor 150 miljard 'euroleningen' voor de defensie-industrie mogen vergaren. Dus eigenlijk eurobonds 'pur sang'.

In de systematiek van de eurobonds zit nog een slimme truc. De nettobetaler die geen eurobonds nodig heeft, krijgt zelf ook nog geld toegestopt. Zo krijgt Nederland uit het Coronafonds een kleine 5 miljard euro. Dat is klein bier in vergelijking met de 48 miljard euro die Nederland riskeert. De toewijzing van de gelden kent voorwaarden: zoals afschaffing van de aftrekbaarheid van de hypotheekrente en wijziging van het pensioenstelsel. Terreinen waar Brussel geen rechtsmacht heeft.

Geen zelfrespect

Waarom dan toch? Dit zijn politiek gevoelige dossiers die het kabinet-Rutte niet zomaar door het parlement kreeg. Het kabinet deporteerde deze kwesties naar Brussel, waarna ze als 'voorwaarden van de Commissie' en verpakt in 'Coronafondseisen' weer in de Nederlandse besluitvorming werden gerecycleerd. Onder het mom: 'het moet van Brussel'. Of: 'we lopen 5 miljard mis'. Dezelfde soort redeneringen als in het stikstofdossier: 'Brussel is boos!' Nederland gebruikt de band met Brussel om zichzelf te laten koeioneren. Ondenkbaar bij landen met wat meer zelfrespect.

De kabinetsformatie in Den Haag is in een nieuwe fase. Voorlopig gaan Jetten en CDA-fractieleider Henri Bontenbal met elkaar aan de slag over de thema's wonen, migratie, stikstof, economie, financiën, veiligheid en defensie. Beide heren zijn voor eurobonds; Jetten volledig en Bontenbal geclausuleerd.

In een mogelijke coalitie over rechts zijn de overige (VVD, JA21, BBB) tegen. De VVD is nu gedwongen de hakken in het zand te zetten, want zij wil niet over links. De fusieformatie GL/PvdA droomt van eurobonds; en wordt daarbij niet gehinderd door het economisch inzicht van fractieleider Klaver.

Sleijpen vraagt een extra inspanning

Is de VVD tegen 'eurobonds', in ieder geval de versie 'pur sang', de mogelijke coalitiepartijen JA21 en BBB zijn fundamenteel tegen omdat Nederland, in welk scenario dan ook, weerloos wordt in een transferunie. Volgens voormalig directielid van De Nederlandsche Bank Lex Hoogduin kan Nederland met triple-A zelf veel goedkoper geld lenen dan via eurobonds. De meerkosten in een Europese transferunie zouden uitkomen op 30 miljard euro per jaar.

De redenering van Sleijpen schraagt die argwaan en formuleert een voorwaarde: alléén eurobonds als landen die niet voldoen aan het Stabiliteits- en Groeipact 'een extra inspanning leveren' om hun schulden te verminderen. In de huidige situatie schendt een flink aantal landen het criterium van maximaal 60% van het bnp aan overheidsschuld en een begrotingstekort van maximaal 3%, zoals Frankrijk en Italië. Zelfs Duitsland is 'freischwebend' geworden omdat het met een 'Sondermögen' grote bedragen leent buiten de begroting om. Als deze gelden zouden meetellen, verdient de voormalige leer- en tuchtmeester zélf straf.

Zwemmen VVD en JA21 de fuik in?

Sleijpen roept voorwaarden in waar de meeste grote EU-lidstaten niet aan voldoen en zij zwaaien de plak in de EU. Een mogelijke premier Rob Jetten is klein bier voor Macron of Meloni.

Verkenner Koolmees heeft echter een slim spoorboekje uitgedeeld. Jetten en Bontenbal maken op tal van terreinen een fuik; een principeakkoord met grote lijnen, waarna de andere partijen aan de rechterzijde – nu aan de zijlijn – nog wat punten en komma's mogen toevoegen. De toon én de richting van het traject zijn

gezet: Jetten blij, Bontenbal kan zijn 'geclausuleerd ja' over eurobonds verzilveren. De VVD heeft 'de zonde' al eens half begaan en JA21 staat voor het blok.

Wynia's Week verschijnt 156 keer per jaar en wordt **volledig mogelijk gemaakt** door de donateurs. Doet u mee, ook straks in het nieuwe jaar? [**Doneren kan zo.**](#) **Hartelijk dank!**

Donateurs kunnen ook reageren op recente artikelen, video's en podcasts en ter publicatie in Wynia's Week aanbieden. Stuur uw publicabele reacties aan reacties@wyniasweek.nl. Vergeet niet uw naam en woonplaats te vermelden (en, alleen voor de redactie: telefoonnummer en adres). Niet korter dan 50 woorden, niet langer dan 150 woorden. Welkom!